

1075 [= 2478] rep. in eadem via publica ubi effoderunt lapidem A. Clodii Flacci Iiviri Pompeiani n. 1074; extat ad Castellum maris una cum eo GVD.

. . . VIBIVS · M · F
MEN · COEIANVS
NVCCERINVS
IIIVIR
5 EX · TESTAMENTO
VIBIAE · M · F
TERTIAE

Gud. ms. 7, 2, ed. 144, 6.

1076 Pompeiis rep. in domo L. Optati Rapiiani (= casa del Citarista, reg. I ins. 4 n. 25) supra canalem ad foramen obtegendum. Adservatur in aede Mercurii.

NARDVS
LIVIAE · L

Recognovi descriptam a Mauio.

1077 [= 2379] cippus hermae similis, quem Pompeianum dixit Guarini, recte puto, propter cippi figuram. Extat in museo Neapolitano.

PRIMIGENIA
V · A · XVI · M
III

Descripsi et recognovi. Guarini fast. ed. 4 p. 186; Fiorelli cat. n. 1345.

1078 Pompeiis rep. ad meridiem viae de' soprastanti in domo A. Octavi Primi collocata iuxta parietem GIORN. DEGLI SCAVI. Est in aede q. d. Mercurii.

TRAEBIA · FORTVNATA
VIXIT · ANNIS · XXIX

Recognovi descriptam a Mauio. *Giornale degli scavi* N. S. 2 (1873) p. 427.

Litterae sunt formae talis: a est Δ — f est Γ — cernitur tam τ quam γ.

1079 [= 2384] cippus praegrans hermam referens, quem propter figuram Pompeianum iudicavi. — Extat Neapoli in museo.

L · VOTTON
IVS · L · F · COL
SATVRNI
NVCC · DRIPS
5 VIXIT · ANN ·
XXVI · MIL · ANN
V · T · P · I ·

Descripsi et recognovi. Fiorelli cat. n. 1355. 2 de COR ne cogita. — 4 id est *Dripsinas*; cf. vol. V n. 4484 p. 842.

XXXV. NVCCERIA ALFATERNA sive CONSTANTIA (Nocera). Tribu Menenia?

Nuceria oppidum ab Italis conditum esse praeter situm mediterraneum (Plinius h. n. 3, 5, 62: *LX m. p. a mari Nuceria*; cf. Strab. 5, 4, 8 p. 247) ipsum vocabulum ostendit aperte descendens ex voce quae est *novus*, rediens autem alibi in Italia ter, scilicet in Bruttis prope Terinam, unde habemus nummos inscriptos ΝΟΥΚΡΙΝΩΝ (Sambon *rech.* p. 311) et in Umbria non longe a Spoletio, quae est Nuceria Camellaria, et in Aemilia prope Regium Lepidum (Ptolem. 3, 4, 46). Campana haec quomodo ab indigenis appellata sit, declarant nummi eius inscripti litteris Oscis *Nuokrimum Alafaternum*. Latine scribitur *Nuoceria* in miliario saec. VII vol. I n. 551, item *Nucheria* in titulo Herculanei reperto n. 1429 et in tabella Pompeiana L. Caecili Iucundi (n. 115 apud Petram: *statione Nucherina*) et in parietario titulo ibidem reperto vol. IV n. 2183; vulgo autem *Nuceria*. Cognomen oppidi apud vetustiores est Oscum illud *Alfaterna* (Diodor. 19, 65; Liv. 9, 41, 2; denique Plinius h. n. 3, 5, 63 inter populos Campaniae recenset Alfaternos), apud posteriores *Constantia*, quod legitur in itinerariis (v. p. 58) et in libro coloniarum p. 235 et in titulis vol. VI n. 2379. 3884. — Nucerinos annales Romani scribunt a. u. c. 438 ad Samnites defecisse (Diodor. 19, 65: οἱ δὲ τὴν Νουκερίαν τὴν Ἀλφατέρναν καλουμένην οἰκοῦντες πεισθέντες ὑπὸ τῶν τῆς μὲν Ῥωμαίων φιλίας ἀπέστησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συμμαχίαν ἐποιήσαντο), quae est prima eorum apud auctores mentio, deinde a. 446 a consule Q. Fabio Maximo in deditionem acceptos esse (Liv. 9, 44 cf. c. 38, 2: *profectus ad Nuceriam Alfaternam tum pacem petentes, quod uti ea, cum daretur, nolissent, aspernatus est: oppugnando ad deditionem subegit*). Nihil minus pariter atque Graecae Campaniae civitates Nucerini ad aequum foedus a Romanis videntur admissi esse (cf. Polyb. 3, 91; Silius 8, 534); certe bello Hannibalico cum firmiter Romanas partes sumpsissent, Hannibal post pugnam Cannensem oppidum vi expugnavit (Liv. 23, 15: *Nuceriam . . cum aliquamdiu circumdisset, saepe vi saepe sollicitandis nequiquam nunc plebe nunc principibus, fame demum in deditionem accepit, pactus ut inermes cum singulis abirent vestimentis*; Silius 12, 424; eos contra pactum interfectos esse contendunt Val. Max. 9, 5 ext. 2; Appian. Pun. 63; Dio fr. 57, 34 cum Zonara 9, 2); quo facto Romani Atellam oppidum Nucerinis attribuerunt incolis Calatiam migrare iussis (Liv. 27, 3; Appian. Hann. 49). Expulso deinde Hannibale Nucerini non solum ad antiquas sedes sine dubio redierunt, sed etiam propter fortem fidelemque operam, quam in bello eo Romanis praestiterunt, optima condicione fuerunt; quo licebit referre, quod civibus Romanis ad bellum usque sociale opinor ibi ius exulandi fuit (Cicero pro Balb. 41, 28). Etiam certius id efficitur ex viarum Campaniae ordinatione, qualem Romani sexto septimoque saeculo

instituerunt; neque enim casu factum est, ut Nuceriam convergerent viae harum regionum omnes tam quae ex Lucania venit a Salerno (p. 2 n. III) quam quibus pergitur per Pompeios Neapolim (p. 58 n. II), per Nolam Capuam (p. 58 n. III), per Abellinum Beneventum (p. 58 n. IV). Veterem Samnitium usum linguamque Nucerinos homines mediterraneos constantissime retinuisse consentaneum est, neque improbabile de Nucerinis intellegendum esse Ciceronis (ad fam. 7, 1, 3) iocum de ludis Oscis in senatu quodam Campano quotidie spectandis. Memoratur deinde Nuceria et servili bello (Diodor. περὶ ἐπιβ. fr. 30; Florus 2, 8) et Cimbrico (Plinius h. n. 16, 32, 132) et sociali (Appian. b. c. 1, 42; Florus 2, 6) et civili (Appian. b. c. 2, 38), videturque omnino ea aetate Nuceria Campaniae meridionalis quodammodo caput fuisse (cf. Pol. 3, 91; Appian. b. c. 1, 42; Cicero de l. agr. 2, 31, 86. c. 35, 96). Itaque cum post proelium Philippense militibus victoribus splendidissima quaeque Italiae oppida destinabantur, Nuceria quoque suae felicitatis poenam solvit (Appian. b. c. 4, 3). Unde est in libro coloniarum p. 235: *Nuceria Constantia muro ducta colonia: deducta iussu imp. Augusti: iter populo debetur ped. LX: ager eius limitibus Iulianis lege Augustiana militibus est adsignatus: et alibi in absoluto resedit*. Coloniam appellant etiam Seneca (nat. quaest. 6, 1, 2) et Ptolemaeus (3, 4, 69), item titulus n. 1090. Sed ab antiquo municipii splendore novam coloniam decrevisse apparet cum ex colonorum supplemento deducto eo a. p. C. 57 (Tacitus ann. 13, 31) tum maxime ex titulorum insigni paucitate. Posteriore tempore de oppidi vicibus pauca tantum tradita habemus. A. p. C. 59 *atrox caedes*, ut ait Tacitus ann. 14, 17, *orta est inter colonos Nucerinos Pompeianosque gladiatorio spectaculo*, de quibus rixis reliqua testimonia supra (p. 90) composui. Terrae motus deinde a. 63, quo Pompei toti perierunt, Nuceriam quoque afflixit (Seneca n. q. 6, 1, 2: *Nucerinorum colonia ut sine clade, ita non sine querela est*); quo referemus inter alia monumentum n. 1081 Nuceriae ex cineribus Vesuvii nuper erudatum. Denique Gothi ad Nuceriam cum Romanis pugnaverunt (Procopius bell. Goth. 4, 35). — Quae lapides suppeditant haec tantum sunt: fuisse Nuceriae duoviros iure dicundo (n. 1081), aediles (n. 1081), quinque viros nescio quos (n. 1081), Augustales (n. 1083. 1084); denique Nucerinos censos esse in tribu Menenia.

Epigrammata Nucerina ex auctoribus saec. XV exeuntis et XVI referunt qui scripsit librum MARVCELLIANVM A. 79. 1 (cf. p. 64) et qui FILO-NARDIANVM; item ACCVRSIVS una cum Salernitanis (v. p. 61) et PAGLIA (v. vol. IX p. 2) apud Manutium cod. Vat. 5241. Posteriores quid addiderint, ex adnotationibus satis intellegitur.

8133 Castellamare Stabiarum rep. c. a. 1876 in episcopo.

SEX · ATTI · L · F · MEN
EX · TESTAMENTO

ARBITRATV · SEX · ATTI · SEX · L · ER · TIS
ET · ATTIAES · SEX · L · IVCVNDAS

Recognovi descriptam
a. 1877 a Stevensonio.
Misit item Barnabeus.

Edidit Rispoli apud Fiorellium *Not. degli scavi* 1878 p. 239 et denuo 1879 p. 25.

8134 arca saeculi ut videtur tertii, rep. Castellamare Stabiarum in episcopo c. a. 1876.

in operculo ornato personis delphinis
equis marinis:

BETTIAE · FELICITATI
INNOCENTISSIMAE
FEMINAE · BATINIVS
IVLIVS · CONIV · KARISSIM

Recognovi descriptam a
Stevensonio. Misit item
Barnabeus. Ediderunt
Rispoli apud Fiorellium
Not. degli scavi 1878
p. 239 et denuo 1879
p. 26 et Rossius *Bull.*
cris. 1879 p. 119.

in arca:
puer vas ansa- puer
personam tum cum personam
sustinens pomis et sustinens
frondibus

8135 supra arcam rep. titulus Castellamare Stabiarum una cum n. 8132.

CORNELIAE · FEROCIAE
Q · VIX ANN LVIII M XI D XV
CORNELIVS CARPOPHORIAN
MATRI DVLCISSIMAE

Rispoli apud Fiorellium
Not. degli scavi 1879
p. 225; I. B. de Rossi
Bull. cris. 1879 p. 119.

8136 Casolae (prope Gragnanum) in ecclesia parochiali minore in pavimento pro gradu antea, iam ibi in aedibus publicis.

C · VALERIO · C · F · FA
RVFO · LICINIA · VX
VIRO · SVO · BENE · ME
ET · SIBI · VIVA · FECIT
5 HOC · MONVMENTVM
SEPVLCRVM · H · N · S

Minervinius misit accep-
tam a syndico Casolensi
Eugenio Raffaelli.

8137 Castellamare Stabiarum rep. cum n. 8134.

N I A E S
T ANNI
D I E B X
I A H

Rispoli apud Fiorellium
Not. degli scavi 1879
p. 26. Misit item Bar-
nabeus.

8138 Castellamare Stabiarum rep. cum n. 8134. Pauca litterarum vestigia remanserunt stemmate medio aevo eidem lapidi inciso.

/////// C I V N U
/////// IIIII
5 . 4 // I I V S / O // E
/////// A I // // //

Stevenson vidit.

8139 Castellamare Stabiarum rep. ad latus episcopii 4 Iul. 1879.

DEPSSIO INFATES
ASELIES QYE VIX
IT ANNVS TRES
FFLL VINCENTIO
5 ET FRAVTO VV CC p. C. 401
CONSS

Rispoli apud Fiorellium
Not. degli scavi 1879
p. 208 (inde Rossi *Bull.*
cris. 1879 p. 122).

8140 Castellamare Stabiarum rep. cum n. 8132.

IN N O M I N E X H I M
O P P I O P A V L O · D V L
C I S S I M O · F I L I O · Q V I
V I X I T · A N · V · M · X I · D · I I
5 D E P O S · V I I I · I D V S · M A I A S
P B X M P

Rispoli apud Fiorellium
Not. degli scavi 1879
p. 225; I. B. de Rossi
Bull. cris. 1879 p. 120.

1 in nomine Christi *Hi(esu)m* explicat Rossius, citans Tropeanum n. 8076. — 5 DIPOS Rispoli.

8141 Castellamare Stabiarum rep. cum n. 8132.

LINEATIHE
PVELLHE columba X
an NVOS SEX cum ramo
olivae
BENEMERENTI

Rossi *Bull. cris.* 1879 p. 121.

Lapis integer est, deficit adiunctus quo continebantur versuum exordia.

8142 Castellamare Stabiarum rep. cum n. 8132.

LVCE RENOBATVS A

Rossi *Bull. cris.* 1879 p. 121.

Hexametri exordium.

XXXIV. POMPEII (p. 89).

ad p. 89. Ad celebranda cladis Pompeianae saecularia septima decima quod nuper prodiit volumen *Pompei e la regione sotterrata dal Vesuvio nell' anno LXXIX* (Neapoli 1879 pp. 291 et 243. 4.), in eo Michael Ruggieri (1 p. 5 sq.) diligenter disputavit de litore maris quale fuerit tempore excidii. Eam quaestionem mox retractavit A. Mau *Bull. dell' Inst.* 1880 p. 89 (cf. *mus. Rhen.* 36 p. 326).

ad p. 90. Ruggierus l. c. (vide ad p. 89) p. 13 seq. quod probatum ivit Pompeios interiusse facta eius autumnii vindemia vinoque novello ad fumum exposito, libris Plinianis certe contrarium est, secundum quos non licet pro IX k. Sept. substituere IX k. Dec.

ad p. 94. A me rogatus Augustus Mau, ut in genera lapidum, quibus incisi sunt tituli Pompeiani, diligenter inquireret, misit mihi recensum hunc.

Ex titulis Pompeianis lapidi molari (*lava*) incisi sunt n. 821. 870. 871. 997. 1007 (*‘piedra viva’* Acta). 1015 (*‘piedra viva’* Acta).

Lapidi tofaceo incisi sunt n. 787. 868. 956. 973. 993. 998. 1006. 1016. 1041. 1043. 1067. 1069. 1070.

Lapidi Tiburtino qui dicitur (*pietra di Caserta*) n. 788. 790. 791. 793. 800. 811. 812. 819. 829. 831. 844. 852—859. 937. 1008. 1010. 1011. 1018. 1036. 1039. 1057. 1060. 1064.

Marmoris n. 789. 792. 794—799. 801—810. 813—817 (817 litteris aeneis). 820. 822—828. 830. 832—843. 845 (litteris aere incrustatis). 846. 847. 849. 850. 851. 860—866. 884—906. 908—926. 929—936. 939—951. 953. 954. 955. 957—972. 974—977. 980. 981. 983—986. 988. 991. 992. 994. 995. 996. 999—1005. 1009. 1012. 1013. 1014. 1017. 1019—1035. 1037. 1038. 1040. 1042. 1044—1056. 1058. 1059. 1061. 1062. 1063. 1066. 1068. 1071. 1072. 1073. 1076—1079.

Aeri n. 818. 867. 869. 927.

Plumbo n. 883.

Opere museo facti sunt n. 848. 872—882.

Ignoratur materia titulorum n. 907. 928. 938. 952. 978/9. 982. 987. 989. 990. 1065. 1074. 1075.